

Yttrande på samråd för vattenförvaltning i Bottenhavets vattendistrikt 2021-2027

Timrå kommun har tillsammans med Timrå Vatten AB gått igenom samrådshandlingarna från Vattenmyndigheten och lämnar följande synpunkter.

Generella synpunkter

De åtgärder som föreläggs kommunen att arbeta med oavsett om det gäller tillsyn eller planering är resurskrävande. För en mindre organisation är det viktigt med stöd i form av vägledning, bidrag m m för att kunna hantera åtgärderna inom tidsramen. Samarbete internt och externt är också en nyckelfråga i sammanhanget.

Motsvarar åtgärden behovet?

Naturvårdsverket åtgärd 7, styrmedel och tillsynsvägledning, dagvatten

Nej, viktiga delar saknas i åtgärden

Det är positivt att Naturvårdsverket ska fortsätta att utreda och utveckla befintliga styrmedel för en hållbar dagvattenhantering. Åtgärden borde dock ha formuleras skarpare då den fanns med redan i förra åtgärdsprogrammet, men det är fortfarande samma otillräckliga styrmedel och regelverk som finns att förhålla sig till.

Kommunerna åtgärd 1, vattenplanering

Ja (åtgärden motsvarar behovet)

Det är positivt att kommunerna ska göra en vattenplanering som utgår ifrån respektive vattenförekomst status och avrinningsområde. Det är viktigt att denna vattenplanering utgör underlag för både tillsyn och åtgärder, och för VA-planering samt översiktsplanering.

Det man kan påpeka är att särskilt i små kommuner så är resurserna begränsade, och den administrativa bördan får inte blir för tung. Därför är det viktigt med bra vägledning kring vattenplanering, och hur den kan samordnas med kommunens övriga planeringsprocesser.

Kommunerna åtgärd 2, miljötillsyn

Ja (åtgärden motsvarar behovet)

Det är positivt att det tydligt lyfts fram att även tillsyn enligt MB kap 12 ska prioriteras, i de avrinningsområden där berörd vattenförekomst inte uppnår god status och där jordbruk eller ändring av markmiljön står för en betydande påverkan.

Nej, viktiga delar saknas i åtgärden

Avloppsreningsverken verkar betraktas som punktkälla, vilket kan sägas stämma när det gäller avloppsvatten med ursprung från hushåll. Men för SFÄ som har sitt ursprung från verksamheter bör inte reningsverken betraktas som en punktkälla.

Uppströmsarbete (som utförs av VA-organisationen) kan hjälpa till att hitta källor till SFÄ och andra föroreningar. Det måste förtydligas att det är tillsynsmyndighetens ansvar att utöva tillsyn på verksamheter som tillför eller kan tillföra SFÄ till de allmänna avloppssystemen. Att installera avancerad rening är kostsamt och inte säkert effektivast och miljövänligast på totalen. Krav på vad som kan tillföras avloppsledningsnätet finns i stor utsträckning redan, men ökad tillsyn av att kraven efterföljs är nödvändigt och bör prioriteras. Det är viktigt att åtgärder riktas mot rätt aktörer så att kostnader och åtgärdsansvar fördelas på det mest effektiva sättet. Till exempel ska den administrativa åtgärden tillsyn eller tillståndsprövning riktas mot flottiljer, företag, brandövningsplatser och ägare av förorenad mark för att motverka utsläpp av PFAS från tätorter. När det gäller hushållens utsläpp av näringsämnen, biologiskt nedbrytbara ämnen och mikroorganismer kan och ska tillsyn och tillståndsprövning riktas mot reningsverk, men det är fortfarande tätorterna som är källorna.

Vidare viktigt att verksamheter ska bära sina egna kostnader. Vid tillsyn betalar en verksamhet tillsynsavgift till miljökontor eller länsstyrelse. Om VA-organisationen ska kontrollera att de krav vi ställer på verksamheter efterföljs hamnar kostnaden på VA-abonenterna vilket blir fel.

Kommunerna, åtgärd 3, dricksvattenskydd

Nej, viktiga delar saknas i åtgärden

Med erfarenhet från hur arbetena fortlöpt de senaste åren ifrågasätter vi möjligheten att klara åtgärden inom tre år. Vi upplever ett stort underskott på resurser hos myndigheterna som ska hantera frågorna.

När det gäller motiveringen "Arbetet med att skydda dricksvatten behöver omfatta ett ökat skydd mot förorening av PFAS-ämnen inklusive PFOS." vill vi påpeka att skyddsområden är ett administrativt skydd. Inventering av föroreningskällor för PFAS är en sak, men sen tillkommer sanering av mark efter de verksamheter som orsakat problemen. Även ett övergripande arbete för att få bort ämnena från samhället är viktigt. Det är inget som kommunerna klarar att göra själva.

Kommunerna åtgärd 4, fysisk planering

Nej, viktiga delar saknas i åtgärden

Den fysiska planeringen är helt central för en hållbar dagvattenhantering. Den svaga punkten här är formuleringen "I detaljplaneskedet behöver kommunen visa att en betydande påverkan på vattenförekomster inte riskeras vid genomförande av detaljplaner". Detta är oftast oproblematiskt i detaljplaneskedet. Detaljplanerna är oftast för små för att den ändrade markanvändningen ska ge upphov till ett

dagvatten som påverkar eller riskerar att påverka MKN för den aktuella vattenförekomsten. Bedömningen av om planerad markanvändning kan ske på ett sådant sätt att miljö kvalitetsnormerna uppfylls måste göras redan i översiktsplanen eller i andra liknande dokument, där det går att få en översikt över den samlade påverkan från den planerade bebyggelsen.

2.2 Övriga synpunkter på åtgärder

Allmänt

Vi har noterat att de fem förslagen till åtgärdsprogram (ÅP) och konsekvensutredningarna är likalydande. Det går inte att läsa ut vem eller vilka grupper som konkret förväntas göra vad till vilka kostnader och konsekvenser i olika delar Sverige. Det går därför inte att bedöma om miljö-kvalitetsnormerna kommer att kunna följas.

Flera förslag bygger på produktion av planer och framtagande av relevanta vägledningar är exempel på bra åtgärder på en administrativ nivå. Annars bör åtgärdsplanen fokusera på konkreta fysiska eller tekniska åtgärder som gör att MKN kan följas.

Frågor och behov av förtydliganden:

Kommunerna, åtgärd 1: Vattenplanering.

Regionala vattenförsörjningsplaner nämns, en del kommuner har även lokala, kommunala vattenförsörjningsplaner som det bör hänvisas till. Vattenskyddsområden nämns i samband med tillsynsplan och behovsutredningar, vi ser ingen koppling mellan vattenskyddsområden och MKN som arbetet ser ut idag.

Kommunerna, åtgärd 3: Dricksvattenskydd

Punkterna 1 och 2 behöver förklaras eller ses över då de står samma sak i dessa.

Synpunkter på avsnitt 3.2 – Nyttan av att genomföra åtgärdsprogrammet

I kapitlet står det att ” Åtgärdsanalysen för avloppsreningsverk visar att åtgärder behövs vid 307 reningsverk och att dessa leder till förbättrad status i cirka 900 vattenförekomster”. Var ligger dessa 307 reningsverk? Samma text återfinns i alla fem ÅP, så man hänvisar till nationell statistik vilket gör att det är svårt att bedöma rimligheten och konsekvensen.

Synpunkter på avsnitt 3.3 – Kostnader för att genomföra åtgärdsprogrammet

I kapitlet redovisas de sammanlagda kostnaderna för åtgärderna i åtgärdsprogrammet. Kostnaderna beskrivs nationellt, medan en distriktsfördelning av kostnaderna ska kunna hittas i de analysområdesspecifika rapporterna på vattenmyndigheternas hemsida (har inte återfunnits). Om åtgärderna inte

preciseras på lokal eller regional nivå och det inte heller går att utläsa var de reningsverk som åtgärdsanalysen pekar ut ligger någonstans, är det väldigt svårt att göra en rimlighetsbedömning av de kostnader som vattenmyndigheten presenterar i ÅP.

Delförvaltningsplan med åtgärder mot vattenbrist och torka

Delförvaltningsplan Bottenhavet

1.1 Rättslig grund, Miljö kvalitetsnormer:

”En ytterligare problematik är när grundvatten fylls på med ytvatten (konstgjord infiltration) vilket innebär att den kvantitativa statusen för grundvatten uppnås samtidigt som ytvattnets kvantitet försämras utan att det finns en bedömningsgrund för hur mycket ytvatten tål.” lägg till: (konstgjord infiltration och inducering av ytvatten till grundvatten).

2.5 Vattenbrist i Bottenhavets vattendistrikt

Under kapitlet beskrivs Ljusnan ingående, men inget nämns om övriga älvar som Ljungan eller Indalsälven. Vi önskar en beskrivning varför bara Ljusnan exemplifieras och om trenderna överensstämmer med övriga älvar inom distriktet eller inte.

Under 3.1 Åtgärder inom vattenförvaltningsarbetet.

Regionala vattenförsörjningsplaner nämns på två ställen, en del kommuner har även lokala, kommunala vattenförsörjningsplaner som det bör hänvisas till. Med erfarenhet från hur arbetena fortlöpt de senaste åren ifrågasätter vi möjligheten att klara åtgärden inom tre år. Vi upplever ett stort underskott på resurser hos myndigheterna som ska hantera frågorna.